

Thói Quen

Du Uyên

Thói quen là một chuỗi “phản xạ có điều kiện” do “kinh nghiệm” của cuộc sống tạo nên. Như người ta hay nói “Để lâu củi trâu hóa bùn”, hoặc “văn vở” một chút thì “Đường lâu ngày không đi sẽ mọc đầy cỏ dại, người lâu ngày không gặp sẽ trở thành người dung...”.

Thói quen, là một thứ khó bỏ – Nguồn: Facebook

Thói quen được “sanh” ra khi nếp sống, cách làm việc nào đó được lặp đi lặp lại nhiều lần. Ví dụ như, ngày nào bạn cũng phải đi... ngủ. Tuy nhiên, đôi khi chỉ cần một việc gây ấn tượng mạnh rất tình cờ, khắc sâu vào tâm trí cũng có thể tạo nên thói quen. Như bạn mới dọn đến một chỗ ở mới. Rồi một bữa đẹp trời, bạn đang đi ăn sáng với bộ đồ ngủ, tóc tai lộm thuộm, mặt mũi sưng húp (vì mới thức dậy), xấu xí thì bạn gặp người yêu... cũ. Không ngờ người đó cũng ở chung xóm. Nếu bạn là một người thích “làm dáng” như tôi, trừ khi bạn quyết định “chơi lớn” là dọn nhà. Chứ không thì chắc chắn từ đó, bạn sẽ tự tạo ra thói quen “tút tát” hình ảnh “đẹp” cho mình trước khi ra khỏi nhà. Đẹp để trong ngoặc kép là vì, đôi khi chỉ mình bạn thấy đẹp!

Cũng như mọi sự trên trần đời, thói quen có khi tốt cũng có khi xấu, tùy vào bản chất, kiến thức và tình cảm của kẻ tạo nên thói quen đó. Đôi khi, chúng ta không thể đánh giá chính xác phẩm chất của một thói quen, vì nó nằm ở lẫn ranh nào đó... Cùng là một thói quen, nhưng nó tốt với người này, nó xấu với người kia. Hoặc, lúc này nó tốt, ngày mai nó trở nên hết tốt. Như mấy câu chuyện dưới đây.

1

Có một người bạn của tôi, đi massage về kể là từng được một chuyên viên massage kể cho nghe chuyện cổ bị chồng đánh. Nguyên văn là vậy:

“Chị ơi thằng chồng em nó đánh em như tập boxing vậy đó, hồi đầu em còn khóc đòi bỏ về nhà mẹ, nó cũng xin lỗi năn nỉ dỗ, rồi bữa sau nó đánh tiếp, nó đánh riết em... quen luôn? Mà chị biết không? Mỗi lần như vậy lúc đang đánh thì đau vậy đó, chứ sau đó một ngày là cái mình (body) em nó rần rần “đã” lắm chị. Y như giờ em... massage cho chị nè. Chị đau đúng hôn? Nhưng mà một hồi lại thấy... sướng, đúng hôn chị?”

2

Ngày 11-12-2020, anh Sơn Ngọc Sê – 33 tuổi đã nổi tiếng trên mạng xã hội Việt Nam vì đêm hôm trước anh nổi giận với một... cây ATM. Chuyện là hồi sáng ngày 10-12, anh Sê tới ATM rút tiền. Anh rút 3 lần 3 triệu đồng và 2 lần một triệu đồng, nhưng chỉ nhận được 5 triệu. Đến chiều, anh Sê đến trụ ATM của Mỹ Phước rút tiền thì máy báo tài khoản của anh đã bị trừ tới 11 triệu. Anh Sê gọi báo tổng đài của Ngân hàng thì được trả lời «sẽ xử lý trong vòng 45 ngày». Tối hôm đó, anh Sê đi ngủ về thì bị vợ hỏi về số tiền trên, anh muốn minh oan cho bản thân nên lấy búa ở phòng trọ ra... đập vỡ máy ATM. Sau khi anh đập “con” ATM để chứng tỏ nỗi oan ức, khiến mọi người đang chờ rút tiền hoảng hốt bỏ chạy, tri hô cướp. Thì cuối cùng anh cũng được vợ can ngăn. Và hai vợ chồng đã đến đồn công an «trình diện» sau đó.

Theo thói quen cổ hủ, có lẽ sẽ có nhiều người chê trách anh Sê vì hành động “côn đồ” trên. Vì đầy đủ lý trí thì ai cũng hiểu: Tuy cây ATM bị lỗi, rút tiền không ra mà vẫn bị trừ, nhưng mà giải quyết được. Còn việc đập cây ATM là dại! Không những không chứng minh được (với vợ) ngay mà còn có thể bị kết án, phạt tiền hoặc phạt tù. Nhưng đây là chuyện xảy ra ở Việt Nam, nơi đã có quá nhiều người nằm trong tình cảnh của anh Sê. Trong số đó, có rất nhiều người coi “chút tiền” chờ ngân hàng “sẽ xử lý trong vòng 45 ngày” là tiền “cứu mạng” của họ. Ở bất kỳ diễn đàn nào trên mạng xã hội, lâu lâu bạn sẽ thấy người ta chửi ngân hàng như một thói quen, không chỉ chuyện rút không được tiền mà còn là thái độ nhân viên, cách ngân hàng vận hành... Nhưng chửi rồi vẫn phải dùng, vì không biết làm gì khác. Hầu như ngân hàng nào cũng như nhau, không gây khó cho

khách hàng chỗ này thì cũng ở chỗ khác. Thành ra, hành động của anh Sê vô tình được không ít người coi như một người hùng, vì anh đã làm cái việc mà chắc không ít người ở Việt Nam muốn làm một lần trong cuộc đời mình, trong đó không thể thiếu... tôi.

Hãy tưởng tượng, khi bạn cần rút tiền cho việc quan trọng như đưa người thân đi cấp cứu, bệnh viện yêu cầu phải ứng tiền viện phí mới được chữa tiếp. Nhưng khi ra rút tiền thì bạn gặp tình cảnh như anh Sê, lúc ấy cảm xúc bạn sẽ ra sao? Trong khi bản thân hàng tháng bạn phải trả đủ các loại phí chồng phí như hiện nay cho ngân hàng, nhưng lại nhận được một dịch vụ mang đến nhiều phiền phức, lo lắng như vậy. Bạn có giữ được bình tĩnh? Và có một sự thật là, nếu anh Sê rút 5 triệu mà cây ATM kia nhả ra 11 triệu, thì ngân hàng sẽ xử lý trong vòng một “nốt nhạc” ngay! Chưa kể, anh Sê là một người làm công ăn lương (giữa thời dịch Vũ Hán thì đồng lương càng ít). Gánh nặng chi trả phòng trọ, ăn uống... hàng tháng của cả gia đình đè lên vai anh. Số tiền kia có thể là quá lớn đối với anh và vợ nên mới gây ra “xích mích” trong gia đình, và thời hạn 45 ngày là quá lâu đối với anh và vợ.

“Tác phẩm” của anh Sê – Nguồn: congan.com.vn

Tuy thương anh Sê, mong anh được “khoan hồng” từ ngân hàng, cũng mong các ngân hàng sẽ tử tế hơn trong tương lai. Nhưng tôi cũng hy vọng là anh Sê chỉ nóng giận nhất thời, đập cây ATM một lần trong đời và chưa bao giờ đập... vợ. (Trừ khi, vợ anh là cô chuyên viên massage kể cho bạn tôi nghe chuyện cổ bị chồng đánh riết ghiền ở trên – không biết chồng cổ có tên Sê hay chăng?).

3

Thời giờ, ở Việt Nam, không thiếu những người phụ nữ bị chồng đánh thành thói quen. Cũng không thiếu những người luôn nhận được các nỗi ức chế từ ngân hàng, tạo một thói quen tức giận, ác cảm, muốn một lần như anh Sê “ra tay nghĩa hiệp”. Và nguyên nhân chung cho những việc đó là do không thiếu những kẻ sống bằng thuế dân nhưng coi giá trị của người dân rẻ mạt. Bài viết **“Rẻ như... dân”** của tác giả Nguyễn Thùy Dương đã liệt kê sự rẻ mạt đó:

“Dân có trước khi Đất nước hình thành, một Đất nước mất đi khi Dân – nước đó mất đi, mất dân là mất Nước. Suốt chiều dài lịch sử, Dân nuôi quân, Dân đào hào, Dân đưa đường, Dân cưu mang. Có đấng Quân vương nào chưa nợ dân miếng cơm, hạt muối? Có triều đại nào chính danh không nhờ sức dân mà nên? Dân lót từng đoạn đường bánh xe lịch sử lăn qua, vinh quang ai nhận, dân trôi vào quên lãng. Gánh nặng Quốc gia, Dân còng lưng, đưa vai gánh vác. Điểm mạnh Quốc Gia trong ma trận SWOT, người ta liệt dân vào với cụm từ “Lao động giá rẻ”. Sức dân rẻ sao mà chưa xót quá! Vì dân rẻ nên trong thời kỳ Công Nghiệp Hóa – Hiện Đại Hóa Đất Nước, dân quỳ xuống xin lỗi ông chủ Đài, chủ Trung, chủ Hàn. Dân bị bóc lột cơm bỏ bữa, dân bị đánh đập cắt lương, dân bị chèn ép... tất cả để thu hút đầu tư. Tất cả vì dân rẻ rúng.

Quyết sách Quốc Gia bao nhiêu lần thật sự được dân đồng ý, kẻ Đại diện cho ý chí của Dân là Quốc Hội bao nhiêu người hiểu rằng, mình bám thông qua dân chết chắc? Tùy tiện thông qua, tùy tiện ban hành, dân như bầy vịt bị lừa chạy đâu phải chạy qua đó. Dân rẻ thì Nước cũng nhục. Nước nhục thì lấy gì “vinh quang”? Muốn nước “vinh quang” thì dân phải hạnh phúc. Có đâu dù muốn dù không, dân cũng phải mài sức làm việc để cố gắng tồn tại trên chính Đất nước mình.

“Lao động là vinh quang” khi lao động đem lại giá trị hưởng thụ tương ứng. Lao động là bóc lột khi người lao động bỏ ra quá nhiều công sức mà phần thụ hưởng không tương xứng. Người lao động buộc phải lao động dù giá trị thụ hưởng không tương xứng là khi thể chế suy yếu hoặc họ buộc phải đánh đổi để tồn tại. Lao động để tồn tại khác với lao động để sống.

Thay vì nghĩ cách làm dân bớt rẻ, Nước bóc lột thì người ta lại làm vai dân oằn nặng hơn. Dân dù biết phần thụ hưởng không tương xứng vẫn phải làm việc, vẫn phải kiếm sống thì rõ ràng họ đang bị bóc lột mà không

có sự lựa chọn. Khi dân bị bóc lột không có sự lựa chọn khác để sinh tồn là khi dân bị cai trị.

“Luật pháp” lâu không xài, sẽ thành “luật rừng” – Nguồn: Facebook

Nhiều đứa trẻ cái là mở miệng nói câu “không làm nghề bần cùng đó thì kiếm nghề khác mà làm”. Chẳng hiểu nó ngu hay nó ác khi nó không hiểu rằng, chính câu hỏi đó đã phản ánh lên cái rẻ của dân, cái nhục của nước. Bỏ nghề đó, dân sống bằng nghề gì? Chính phủ có định hướng nghề nghiệp cho dân không? Có tạo cơ hội công ăn việc làm cho dân không? Có giúp dân kiến tạo tương lai không? Có phúc lợi xã hội không? Hay Chính Phủ giỏi nhất món thu Thuế?

Rồi tiền thuế bấy nhiêu năm nay thu được bao nhiêu? Chi tiêu chi tiết ra sao? Hiệu quả thế nào không nghe Chính phủ nói đến? Bao nhiêu cô gái bán thân xứ người để gia đình đổi đời, đổi vận. Làng xã mọc lên nhà tường, nhà gạch do mài mòn tâm hồn thiếu nữ. Bao nhiêu cô dâu xa xứ sống chết chẳng biết ra sao, ngàn dặm xa xôi đường về bít ngõ? Bao nhiêu lần những Container chở người đi lao động chui ở xứ tư bản? Mịt mù sương mây, mịt mù số phận để gửi giấc mơ thêu gấm, thêu hoa. Thương lắm cho dân dù họ có đúng có sai. Nhưng trong khi họ mịt mù lạc lối có ai chìa tay cứu vớt họ không?

Chưa thấy “mặt hàng” nào rẻ như dân, cũng chưa thấy mặt

hàng nào sinh lợi nhuận như dân. – Hết trích.

Kể ra thì thấy cũng bất bình lắm, nhưng phải công nhận các điều trên là những thói quen xấu mà chính những “nạn nhân” tạo ra.

- Vì người vợ cứ chấp nhận sống mãi với ông chồng “vũ phu”, nên bị đánh hoài.
- Vì người dân cứ chấp nhận/bỏ qua các “lỗi lầm” của ngân hàng, nên họ có quyền hách dịch, có quyền “giam” tiền bạn khi chính họ có lỗi.
- Và với chính phủ hiện nay cũng vậy. Để “mất giá” như hiện thời, người dân Việt đã có một quá trình dài tự “hạ giá” bản thân mình. Họ đã chấp nhận cái xấu, cái ác xâm lấn mình mỗi bữa.

Tôi có nhiều người quen, cứ luôn miệng chửi cộng sản, luôn miệng chê bai chính quyền Việt Nam hiện tại. Đang tìm cách “ra đi” khỏi đất nước này. Nhưng chính họ cũng có thói quen hối lộ và ăn hối lộ. Chính họ cũng có thói quen khoe «gốc gác lớn» của mình, có ông này bà kia «chống lưng». Chính họ cũng không tin vào giá trị của hai từ «chính nghĩa». Chính họ cho tôi thấy sự “rẻ mặt” của một người dân không có “gốc gác”, không có tiền, không có các “mối quan hệ”, không được ai “chống lưng”.

Mỗi lần gặp hay đọc bài viết của họ, tôi bỗng nhớ câu chuyện về cậu bé ngồi nặn tượng công an bằng cứt, bị chú công an tuần tra rầy. Cậu đành nặn tượng bộ đội bằng đất sét. Khi bị công an hỏi sao không nặn bộ đội bằng cứt, cậu bé nói: **Dạ không được đâu anh! Nếu nặn bằng cứt thì lại ra anh công an ạ!**

Du Uyên